

SZARVAS ÉS VIDÉKE

SZERKESZTŐSÉG:

Belicey-út 9 szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők. Kéziratot a szerkesztőség nem ad vissza. Nyilttérben egy sor közlési díja 50 f.

Társadalmi és szépirodalmi hetilap

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. SÁMUEL ANDOR

KIADÓHIVTAL:

Belicey-út 9 szám, hová az előfizetési és a hirdetési pénzek küldendők.

Előfizetés: Egész évre 8 k, fél. évre 4 k, negyedévre 2 k. Egy szám 20 f.

A bosszú.

Kultürember bosszuálló sohasem 1 het. Természeti népek és a civilizáció alacsony fokán álló emberek jelleméhez tartozik a sötétszíni, visszataszító lelki gyarlóság. A délvidéki szlávok, arabok, amerikai indiánok bosszuálló természete különösen hirdt. A sioux-i indián mérföldeket képes megjárni azért, hogy haragján bosszút állasson. Sajnos az emberi léleknek eme prehisztorikus jellemvonása felüti fejét igen gyakran a kultürnepek között is. Különösen két csunya indulat teszi bosszuállóvá a legtöbb embert, és pedig a gyűlölet és az irigység. Bármely küzdelmek és fáradoalmak között is jusson valaki jelentékenyebb sikerekhez, egy csomó sanda tekintetü embernek okvellen szem fog szurni-sra civilizátlan, kérges lelküeknek nincs nagyobb örömiük és gyönyörüségük, mintha durva kezekkel megtépdeselik mások babérait. Tanulságos megfigyelni, hogy a bosszuálló természetü emberek között két tyipust különbözhetni meg, a hirtelen nyiltan bosszuállót és az alattomban, ferszerü intrikákkal dolgozót. Az előbbi kevésbé visszataszító fajta, az utóbbi gyáva és gonosz, férfiatlan és jellemtelen. Kultürember, ismétöljük, bosszuálló sohasem lehet, mert ha olyanná lenne, elveszti a jogosultságát a „kultürember” névre. Sértés, rosszakarat vagy bármily inzultus érjen bennünket, mindig vannak tisztességes és radikális eszközök ahhoz, hogy ember ségre tanítsuk a rakoncátlant. De különben sem történhetik büntetlenül semmi gázság e világon. Ha a gyarló emberek kezében levő földi igazságszolgáltatás futni hagyja a vétkeseket, nyugodtak lehetünk abban, hogy az erkölcsi világrend kérelhetetlen szigora a rettegett, de igazságos Nemzis képében okvellen elérí a gonoszokat s legyözöttként fog kegyelemért könyörögni az igazság előtt a sötét leshelyből előrancigált s megleckézeltett hamisság.

Háborus képek

Kétkoronás polgári ebéd lesz.

A fővárosban és vidéken mindennütt hadikonyhákat állitanak fel, amelyekben három tyipusu ebédet szolgáltatnak majd. Lesz 30 filléres ebéd, a legszegényebb néposztály számára, 1 korona 10 filléres ebéd a munkásoknak és 2 koronás ugynevezelt polgári ebéd. A terv szerint a budapesti hadikonyhák naponként 60—65.000 ebédet szolgáltatnak. A vidéken most folyik az adalgyűjtés és így még hozzávetőlegesen sem állapítható meg az a mennyiség, amelyet a vidéki hadikonyhák a segítésre szorult közönség számára nyújtani fognak.

A nemzet másfélmillió emberrel csökkent.

Egy előkelő hazai politikus pontos statisztikai adatok alapján kimutatta, hogy a világháboru súlyosan érezteti hatását az ország népszedési viszonyait illetőleg. Beigazolta számadataival, hogy ebben a tekintetben hazai viszonyok megdöbentők és elszomorítók. 1914 ben 640 000 élve született gyermek volt. 1915 ben már csak 434.000 és 1916-ban csupán 292.000 a születések száma tehát több mint a felére csökkent. 1916-ban 100 születésre 127 halálozás esett Magyarországon. Ha az elesetteket is beleszámítjuk, megállapíthatjuk, hogy a nemzet másfél millióval csökkent.

Veszteségi kimutatás

Szarvasi és környéki hősökről.

Szarvasiak: Böjtös Mihály sz. 1898, elesett 1917. február 2-én, Csabai Gellért sz. 1896, elesett 1917 február 24-én, Hajdu György sz. 1892 sebesült. Hraskó György sz. 1892, meghalt 1917. február 18-án, Hutyka Sámuel sz. 1887, sebesült, Janecska György sz. 1897, elesett 1917. aug. 6-án, Jordán Bálint sz. 1889, sebesült, Kondacs György 1886. sebesült, Oravec János sz. 1898, meghalt 1917

jun. 29-én, Stász Mihály káplár, sz. 1895. sebesült, Sutyinszky Mihály sz. 1885. sebesült, Tóth János sz. 1881. sebesült, Tóth Mihály sz. 1890. sebesült, Unogi Lajos sz. 1882. sebesült, Zselyk János sz. 1894, sebesült.

Öcsödiek: Daru Lajos sz. 1891 sebesült, Karai Bálint sz. 1897. sebesült, Kiss Antal sz. 1894, sebesült, Pápa Imre káplár sz. 1892. sebesült.

Kondorosiak: Benyő István sz. 1885. sebesült, Klimaj János sz. 1888 sebesült, Lévai Miklós az. 1886 meghalt 1917. április 1-én.

Fontos légállomások lesznek hazánkban Közlekedés a levegőben

Az írók fantáziája, úgy lehet, nemsokára megvalósul. Az európai légi közlekedés előkészítő munkálatai nemcsak külföldön, de nálunk is megkezdődtek. Magyarország központi fekvésénél fogva, rajtunk át vezetnek majd a fő légi közlekedési vonalak. Németországban és Ausztriában szintén foglalkoznak már a légi közlekedés megoldásán. A légi közlekedés gerincét a nemzetközi transverzális vonalak alkotják. Egyik legfontosabb vonal a hamburg—konstantinápolyi lesz. A nemzetközi vonalakba kapcsolódnak az országos vonalak.

A légi közlekedés elsősorban postai célokat fog szolgálni. Leveleket, kisebb csomagokat szállítanak majd a repülőgépek, később pedig a technikai készütség tökéletesbedésével a személyszállítást is rendszeresítik. A nemzetközi relációban is egyik legfőbb légi kikötő lesz a magyar főváros. A felszállóhely Budapest közelében megfelelő térségen lesz. A második igen fontos állomást Magyarországon Fiumében állítják föl. A belföldi légi közlekedés megszervezésére egy magánkonzorcium már ajánlatot is tett a kormánynak. A koncessióban mindenesetre kikötik, hogy a vállalkozók záros határidőn belül kötelesek a személyszállításra is berendezkedni. Németországban valószínűleg csak állami vonalak lesznek, míg Ausztriában és nálunk eset-

leg magánvállalkozás veszi kezébe a dolgot. A vasuti és a hajózási felügyelőség ajánlja a koncesszió megadását. A postai szállításra a mostani típusu hadigépek igen alkalmasak, személyszállításra természetesen erősebb konstrukcióju gépeket fognak építeni, minthogy tíz-husz utast akarnak egy-egy gépen szállítani. Csakis repülőgépeket állítanak a légi forgalomba, a léghajók nehézkesek. A postai szállítási tarifa kérdése szintén előkészítés stádiumában van, ebben a tárgyban a magyar kormány legközelebb tárgyalni fog az osztrák vasuti és kereskedelemügyi miniszterrel. A légi közlekedés megindulásával büntetőjogunkat néhány szakasszal ki kell majd egészíteni, gondoskodni kell majd a légi járóművek hasonló büntetőjogi védelméről, mint amilyenben a vasutak részesülnek.

H I R E K

— **Kinevezések.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Balogh Bertát a helybeli állami polgári leányiskolához és Glück Ionát az állami elemi iskolához kinevezte.

— **Kitüntetés.** Dr. Takács J. Gusztáv községi orvos népf. ezredorvost a szarvasi Vöröskereszt kórházhoz helyezték át, mely alkalomból Jenő kir. herceg udvari fogorvosává nevezte ki.

— **Házasság.** Burkus György Budapestről házasságot kötött Kertész Zsuzsikával folyó hó 27-én Szarvason.

— **Köszönetnyilvánítás.** Községünk egyik — magát megnevezni nem akaró — nemeslelkű polgára, a vöröskereszt egyetel kisegítő kórháza részére 1000 — szóval egy ezer koronát juttatott kezeimhez. Amidőn ápoljaink nevében is hálás köszönetet mondok ezen önmagát dicsérő és követésre méltó, nagylelkű adományért egyben jelzem, hogy fenti összeget a vöröskereszt pénztárához juttattam. Dr. Déziné, kórházi gondnoknő.

— **A hetedik hadikölcsön.** Nemsokára megkezdődnek a VII-ik hadikölcsönre való jegyzések. Örömmel állapíthatni meg, hogy az eddigi hat hadikölcsön összege a magyar nép ritka áldozatkészségéről tett tanúságot s így annál inkább várható joggal, hogy a VII-ik hadikölcsönre való jegyzéseknél ez a nemes lelkesedés csak növekedni fog. Tartsa is minden igaz honpolgár hazafias kötelességének azt, hogy minél többet jegyezzen a hetedik hadikölcsönre is, nagy nemzeti célok hazánk vitális érdekeinek biztosítása javára.

— **Kinevezés és előléptetés.** A Máv. igazgatósága dr. Gyökössy Endre fogalmazót, Máv. segédtitkárát nevezte ki, a VIII. fizetési oszt. 3-ik fokozatába léptette elő.

— **Ügyvéd mint népfelkelő igazságügyi tisztviselő.** A honvédelmi miniszter a háború tartamára kinevezte dr. Fischbein Soma szarvasi ügyvéd, a szegedi honvédkerület parancsnoka helyettesének ügyészi tisztjénél szolgálatot teljesítő népf. bírósági gyakornokot népfelkelő igazságügyi segédtisztviselővé.

— **Levél a szarvasi hősektől.** Lapunk volt szerkesztője a következő levelet kapta a harctérről: „Mélyen tisztelt Szerkesztő Ur! Bátorodunk ezen sorainkkal a szarvasi közönség tudomására hozni, hogy a világháború negyedik évében elég jól érezzük magunkat és mindenkor bátran állunk szembe a muszkával, mivel mindnyájan 101-es bakák voltunk, azért itt is az 52 ik gyalogezredben is kiteszünk magunkért. Ezen kéréstünket szíveskedjenek a lapba tenni Szívvelyes üdvözzel maradunk: Korporal Korbely János, korporal Lakatos Ferenc, zugsfürer Kmetyko András, gefreiter Szvák Gy. infanteriszt Simó Mátyás“. Mi azt hisszük, bátran megírhatjuk, hogy a szarvasi polgárok melegen üdvözlük a vitézül helyt álló, derék földieket.

— **A héten kezdetét veszi a gabonaátvétel.** Dr. Daimel Sándor alispán a gabonaátvételi eljárásra vonatkozólag akként intézkedett, hogy az átvételi bizottságok Békésmegyében november 5-én kezdik meg a működésüket. A vármegyében 115 bizottság működik. Ez alkalommal fogják átvenni a tengerit is.

— **Letörrik a cernauzsorát.** A közönséges cérna orsójaért egyes uzorások már 15 koronát is kérnek. A kormány most erőlyes rendelettel vet véget az arcátlan árdrágításnak. A rendelet szerint a legdrágább cérna-orsója 8 korona lesz. Minőségengként és fonalhosszuságongként az árak lefelé csökkennek a legolcsóbb cérna orsója 35 fillér lesz.

— **Sógorék cukoradagját leszál- litják.** Ausztriában a cukoradagok újabb leszállítását határozzák el. A cukoradagot már november elsejétől kezdve havonként és fejkenként háromnegyed kilogrammban állapítják meg.

— **A választók etetése és itatása tilos lesz.** Az új választójogi törvény a választási jelvények, zászlók, tollak használatát és a választók etetését és itatását tiltja, sőt eltörli a fuvardíjakat is. A régi korupciónak tehát ezzel vége.

— **Fognak a huszévéssek.** A háború hatalmas rést üt a hadakozó államok lakosságán. Érdekes számítást tettek például az ország 20 éves lakosainak számbeli rohamos csökkenésére vonatkozólag. Eszerint 1934-ben a huszévéssek száma még normális lesz, amennyiben 154.000 huszévés férfi lesz az országban 1935-ben azonban már csak 98.000. 1836-ban pedig 67.000 és hogy mi lesz 1837- és 1838-ban a háború további tartama miatt azt még kiszámítani sem lehet.

— **Bundát, lábzsákot vigyünk az utra.** Az államvasutak igazgatósága közhírré teszi, hogy a rendkívüli nagy szénhiány miatt a vonatok és az állomások fűtésénél a legnagyobb takarékossgal fog elbánni. Ennélfogva a vonatokot csak akkor fűtik, ha a külső hőmérséklet a 6 C. fok alá száll. A helyi vonatokot, kivéve az iskolásgyermeket szállító vonatokot, egyáltalán nem fűtik. A várótermeket csak a csatlakozási és elágazási állomásokon fűtik, de csak ha a

hőmérséklet legalább zérus fokra süllyed. A személyszállító vonatok fűtése még a jelzett korlátozott mértékben sem biztosítható, miért is az utazó közönség saját érdekében jól teszi, ha magát megfelelő ruházattal, bundával, lábzsákkal, takaróval látja el.

— **Csalás a férj nevében.** Egy csorvási asszonyt rutul reászedett egy szélhámos katona. A napokban beállított Szabados Imréné ottani lakoshoz, kinek férje a harctéren van, egy katona s üzenetet hozott a férjétől, ki egyszersmind 600 koronát és a polgári ruháját kérte. Az asszony örömmel fogadta férje előzékeny, hűséges bajtársát, csak azon szomorodott el, hogy min ő csak 180 koronája volt „Sebaj, majd csak el lesz a pajtás avval is. Tud ő segíteni magán.“ Az asszony megvigasztalódva adta át a pénzt s a kért ruhát s a katona hazafias bucsut vett a becsapott asszonytól s szépen kereket oldott a pénzzel is, meg a ruhával is. Erősen nyomozzák.

— **A jól bevált rövid harisnyák kötése.** A Hadsegélyző bizottság társa dalmi uton, részint a harctéren, részint fogságban szenvedő katonáinknak ismét fog meleg ruhaneműt állíttatni elő. Legjobbnek bizonyultak a rövid harisnyák (zoknik.) Ezek kötéséhez a közönség a temesvári gyár útján kilogrammonként 21 koronáért jó minőségű gyapjúfonálhoz jut.

— **Még az érdemkereszttel is árdragítást üznek.** Egyes kereskedők a Károly-csapatkeresztet a megállapított két koronánál drágábban adják. Emiatt több oldalról panasz érkezett a Hadsegélyző hivatalhoz. A hivatal most arra figyelmezteti a közönséget, hogy haladéktalanul jelentsék fel az árdragítókat vagy a rendőrhatalóságnál, vagy a Hadsegélyző hivatalnál.

— **Csabán hátrányos a csehek befészkelődése.** Békéscsaba legutóbbi képviselőtestületi közgyűlésén érdekes felszólalás hangzott el a hősök temetőjére vonatkozólag. A felszólaló hibáztatta azt, hogy a hősök temetőjében emelt emlékszobron különböző nyelvű feliratok lesznek. Kivánta, hogy érvényesítse befolyását az előljáróság abban az irányban, hogy csak magyar nyelvű feliratok legyenek a szobron „Csabán nagyon hátrányos a csehek befészkelődése. Terjesztik a nép körében a cseli nyelvet, a cseh lapokat, amelyek követelik Magyarország testének megcsönkítését. Ilyen áramlatokkal szemben sovinszta magyaroknak kell lennünk még kicsiségekben is. A magyar szupremáció érdekei nem türik, hogy idegen nyelven tüntessenek ellenünk, magyar földön levő temetőben.“ Ezen szavakkal fejezte be beszédét.

— **Ifjak tisztelgése.** A helybeli ev. tanítóképző intézőbizottságának volt elnöke, Haviár Dániel, éveken át nemes odaadással és sok jóakarattal támogatta a növendékek ügyes-bajos dolgait is. Most, hogy betegsége visszavonulásra kényszerítette a hálás ifjak nem tudták köszönet nélkül hagyni az érdemes bizottsági elnöknek irántuk is sok izben tanúsított atyai jóindulatát. Mint értesülünk, az elmúlt hétfőn megjelentek az ifjak a beteg elnök lakásán s testületileg mondtak hálás köszönetet s kivántak mielőbbi felgyógyulást a közoktatás sikeréért is sokat fáradozó bizottsági elnöknek. A tanítóképzős ifjak eme dicséretes figyelme és igaz háláérzete szépen jellemzi nemes gondolkodásukat.

— **Kik fognak tejet kapni?** A kormányintézkedésnek több irányelvei szerint először országosan összeírják a teje jogosultakat s ezzel egyidejűleg ugyancsak az egész ország területén felveszik azt a tejmennyiséget amelyet a termelésnél várni lehet. November 15-én azután az ország összes nagyobb városaiban életbe léptetik a tejjegyzérendszert. A minisztérium valószínűleg úgy fog dönteni, hogy a lizezernél kisebb lakosú községek minden hatósági beavatkozás nélkül önmaguk lesznek kötelesek gondoskodni tejszükségletük kielégítéséről. A rendelet több kategóriába fogja besorolni a teje jogosultakat. Legelső sorban a csecsemők és a terhes nők, másodsorban 70 éves aggok, és a 2-6 éves gyermekek, harmadsorban pedig azok a betegek kapnak majd tejet, akik orvosi rendelettel tisztán tejláplálékra vannak utalva. Az ilyen betegek tejadagját az orvosi rendeletnek megfelelő mennyiségben teljesen ki kell majd szolgáltatni. Az első kategória egy liter tejet, második kategória fél liter tejet fog kapni egy-egy napra. Ezután következik majd a családok, a kávémérések és csak majd a legutolsó sorban a kávéházi tejfogyasztás kielégítése. A lőváros tejfogyasztását országos rekvizitálás útján fogják biztosítani olyanformán, hogy egyes vidékek tejtermelésének feleslegét hozzák fel majd Budapestre.

— **Szarvasi hálasszonyok szives figyelmébe.** Tekintettel a szappanhiányra és a magas munkabérré, senki ne mulassza el az eredeti „Aspirátor“ légnymásu mosógépet megtekinteni, melyet a szabadalom tulajdonosa ma vasárnaptól kezdve az Árpád-szálló éttermében naponta délután fél 6 órakor díjmentesen mutat be a közönségnek. Ezen géppel egy negyed szappannal egész napi mosást lehet végezni. A szabadalom tulajdonosa ez uton értesíti a t. közönséget, hogy a mosógépet kipróbálás végett bárkinek ingyen hazaadja, hogy a fenti állításról otthon is meggyőződést szerezhessen. Ára 30 korona. Egyedárusítás Szarvas s környékére átvehető.

— **Ugyan, mit povedálsz tótul?** Gyetva híres hely Zólyomgyében. Verekedő, késelő, minden félfinepe, és asszonyai lányai szépek. Mikor karácsonykor, mise után a lányok serege kivarrott, vert csipkés fehér ruhában ereszkedik le a hegyről, bárki azt hihetné, hogy az égből pottyan le a sok angyal. Gyetva népe tót, teljesen tót volt, de mostan valami hibba van a tótság körül. A gyetvai híres legények, akik magyarul megállották helyüket a fronton, néha hazajárnak egy kis szabadságra és haditeik mellett azzal is büszkélkednek, hogy tüntetően magyarul beszélnek. Ha valaki tótul szólítja meg őket, rántanak egyet a vállukon s lenézéssel mondják: „Ugyan mit povedálsz tótul?“

— **Az Ipariskolai kórház részére** adakozott: Podmanyszky Pál 12 szalmazsákba adott szalmát, Kolimár Mariska 9 szép koszorút küldött a hősök sírjára. Hála köszönetet mond a nemesszívű adakozóknak
dr. Dérié
kórházi gondnok.

— **Az ásványvíz is drágább lesz.** A német ásványvízvállalatok legutóbb, tekintettel az üveg és a szállítási költségek drágulására, fölemelték az eladási árakat. Magyarországra egyedül a Selters-víz jön be, amelyet tehát a jövőben még drágábban fognak megfizetni. Nagy baj, hogy a német

példán felbuzdulva, most a hazai vállalatok is áremelést akarnak életbeléptetni a dugó- és üvegdrágulásra való tekintettel.

— **Avanti briganti!** Sebesült német katonák elmondták első összetalálkozásukat az olasz alpesi vadászokkal Tolmeín alatt. A bajorok szuronytámadása reggel 6 órakor kezdődött és valóságos rekordot teremtve, huszonhét perc múlva benn voltak az olaszok előállításában. Heves kizútsa fejlődött amelyen egy barsaglieri osztag ellenlámadása követett. Az olaszok egelverő támadással közeledtek:

— Avanti Savoya! — ordították torkuk szakadójából.

A bajorok sortűzet adtak, aztán mintegy vezényszóra harsogtak:

— Avanti Briganti! — és újabb félóra múlva a barsaglieri nem voltak sehol.

Ma 1917. nov. 4-én:

Bugyis Andor és Papp Ernő

gyógyszertára nyitva.

— **Adó a pezsgőre, kártyára, dominóra.** Temesvár városa legközelebbi közgyűlése elé a tanácsnak azt a javaslatát terjeszti, hogy a pezsgőt az eladási ár huszonöt százalékával, a kártyát husz fillérrel, a dominót pedig tíz fillérrel adóztassák meg.

C S A R N O K

Sola Pesi hegedűje.*

Kis sárga virágot
Küldött a nagy orosz pusztára.
Sirt a hegedű
És sirt a szívünk, ahogy huzta.

Kis sárga virág,
Ó mennyit kellett már fájnod,
Mig megszólaltattad
Lelkünket: a magyar álmot.

Kis sárga virág
Szívünket szívéhez huzta
És ölelkezve sirt
Két árva, végtelen pusztára.

*Szemelvény az orosz fogságban elhunyt kiváló költő, Gyóni Géának „Élet szeretője“ című verseskötnyéből.

Laptulajdonos és kiadó:
Özv. SÁMUEL ADOLF NÉ.

Egy fodrászról

kerestetik. Cím a kiadóhivatalban.

Moziplakátok

kihordásához 1 kihordó kerestetik. Jelentkezni Róth B. fényképésznél.

Szarvas nagyközség előljárástól.

HIRDETME NY

A hatóságnak tudomására jutott, hogy egyes polgárok a búzát, rozst, kétszerest és kölest állatok takarmányozására használják.

Miután ez tiltva van és az ember élelmezés zavartalanságának biztosítását igen hátrányosan befolyásolja, felhívják a polgárok, hogy ettől tartózkodjanak, mert a hatóság szigorú ellenőrzést léptet életbe s a kihágást elkövetőket szigorúan fogja büntetni

Előljárástól.

Szarvas nagyközség előljárástól.

15315 1917. ikt. sz.

Hirdetmény.

Az előljárástól ezuton is közhírré teszi, hogy a magántulajdont képező köztevényesztésre szánt mének bizottsági megvizsgálása folyó évi november hó 5. délelőtt 9 órakor fog megtartatni a község háza udvarán. Akinek tehát ilyen ménje van köteles ezt ekkor a bizottságnak bemutatni

Szarvas, 1917 október 25.

Előljárástól.

MIÉRT NEM VESZÖNIS?

TINTA PAPIROST,
mert egy csomagból

3 üveg tintát, vöröset, kéket és zöldet készíthet a leg-egyszerűbb módon

ÁRA 20 FILL.

Kapható SÁMUEL A. könyv-, papir- és írószerkereskedésében Szarvason.

Eladó egy ház a Belicey-uton
Cím a kiadóhivatalban

